

Školský vzdelávací program

ISCED 3A – gymnázium

REGIONÁLNA VÝCHOVA

3. ročník

Časová dotácia

Charakteristika predmetu

Región so svojimi charakteristickými znakmi je najvhodnejší pre efektívne zvládnutie pochopenia geografických zákonitostí. Na malom priestore je možné charakterizovať do hĺbky jednotlivé prvky krajiny a vzťahy medzi nimi. Žiaci častokrát nepoznajú prírodné či kultúrne krásy, ktoré sa nachádzajú v blízkosti ich bydliska.

Je preto potrebné naučiť žiakov vnímať svoj región, hľadať možnosti, ako zatriktívniť objavovanie zaujímavostí v blízkosti ich domova. Správne zostavenou stratégiou umožniť žiakom objavovať, hľadať, vysvetľovať, riešiť problémy, tvoriť projekty, pracovať s internetom, prejavovať svoju vlastnú tvorivosť.

Dôležité je zistiť rôznymi metódami, čo už žiaci vedia, vytvoriť vzťahy medzi jednotlivými pojmi a získať informácie. Dôraz treba klásť i na **vizualizáciu daného regiónu**. Pracujeme s obrázkami, či už s fotografiami, časopismi, CD, DVD, knihami, ale aj vlastnoručne vytvorenými fotografiami alebo kresbami. Žiaci určujú, čo je možné z obrázka vyčítať - informácie o prírodných pomeroch, stavbách, architektúre, spôsobe života obyvateľov, odevoch a pod. Získať chceme čo možno najviac informácií od žiakov, zostaviť s nimi vzdelávací materiál a doplniť ho o odborné témy tak, aby prostredníctvom tohto voliteľného predmetu sme podporili vedomosti a zručnosti z iných predmetov - dejepisu, biológie, umenia a kultúry, fyziky, chémie, občianskej náuky, literárnej výchovy.

V tomto voliteľnom predmete majú žiaci tiež možnosť **prepojiť vedomosti s prezentovaním svojich záľub** (fotografovanie, maľovanie, spev, literárna tvorivosť).

V predmete regionálna výchova zostávajú v popredí základné otázky geografie

- Kde to je?
- Čím je to zaujímavé?
- Ako to vzniklo?

- Akí ľudia tam žijú a ako žijú?

Regionálna výchova je zameraná predovšetkým na pochopenie vzájomných vzťahov medzi zložkami krajiny a človekom.

2. Ciele regionálnej výchovy

1. Rozvíjať komplexné poznanie a vnímanie regiónu Hornej Torusy ako krajiny z jednotlivých zložiek prírodnej a kultúrnej časti a vzájomného vzťahu medzi nimi.
Uvedomovať si zmenu vybranej časti krajiny v priestore a čase,
2. porovnávať, vysvetľovať, hodnotiť zmeny.
Na príkladoch regiónu všimnúť si a objavovať vzájomné vzťahy,
3. ktoré je možné zovšeobecňovať a tak si prehľbovať vedomosti z rôznych

predmetov.

4. Učenie prostredníctvom regiónu umožňuje využívať

všetky druhy inteligencií a dáva priestor každému žiakovi realizovať sa.

5. Práca s regiónom umožňuje rozvíjať zručnosti pri práci s rôznymi zdrojmi, rozvíjať schopnosti objavovania, argumentovania, selektovania, využívania IKT.

Vnímať kultúru so všetkými jej prejavmi ako silný a nevyhnutný nástroj pre

6. spoločenský pokrok.

Rozvíjať zručnosti súvisiace s procesom samostatného učenia sa.

7 .

..

3. Kľúčové kompetencie, ktoré predmet regionálna geografia rozvíja

1. Rozvíjanie kompetencií v oblasti **matematického a prírodovedného** vnímania. Charakteristika vzájomných vzťahov medzi zložkami prírodného prostredia umožňuje na malom priestore vnímať vzájomné ovplyvňovanie atmosféry, litosféry, biosféry, hydrosféry a pedosféry. Matematické kompetencie sa rozvíjajú využívaním matematického aparátu pri práci s témami venovanými humánno-geografickej charakteristike regiónu.
2. Získavaním profesionálnych schopností v používaní softvéru žiaci rozvíjajú svoj vzťah k **informačným a komunikačným technológiám**.
3. Predmet regionálna geografia ovplyvňuje rozvíjanie metakompetencie **učiť sa učiť sa**, pretože žiak je nútený vyhl'adať a vybrať si informácie, ktoré by vhodne charakterizovali daný región, z rôznych zdrojov, spracovávať ich vhodným spôsobom, keďže jednotlivé regióny sú jedinečné.
4. **Osobné, sociálne a občianske kompetencie** sa rozvíjajú na vyučovacích hodinách regionálnej geografie prostredníctvom spolupráce, pretože charakter regionálnej geografie vyžaduje tímovú prácu.
5. **Komunikačnú kompetenciu** žiaci rozvíjajú jednak prezentovaním svojej práce, jednak partnerskou komunikáciou v tíme. Pri charakterizovaní regiónu a získavaní informácií je dôležitou kompetenciou aj komunikácia s respondentmi, prostredníctvom ktorých žiak získava informácie.

4. Tematické celky

1. **Región** - vyčlenenie regiónu, fyzicko-geografická administratívna poloha regiónu
2. **Prírodná charakteristika regiónu** - geomorfológia (povrchové tvary), geologické podložie, pôdne typy a pôdne druhy v regióne, charakteristické črty počasia (atmosférické zákonitosti), rastlinstvo a živočíšstvo typické pre daný región, vodstvo - rieky, jazerá, podzemná voda
Dôležité sú najmä vzťahy medzi jednotlivými zložkami krajiny!
3. **Obyvatel'stvo** - vývoj obyvateľ'stva v danom regióne, štruktúra obyvateľ'stva v minulosti a v súčasnosti, demografický vývoj, regionálna identita
4. **Sídla v regióne** - porovnanie sídiel, štruktúra sídiel, vývoj sídla v historickom kontexte, charakteristické črty
5. **Kultúra v danom regióne** - ľudová kultúra, zvyky, obyčaje, priestorové aspekty formovania a prejavov kultúry, koncentrácia kultúrnych znakov, javov, kultúrnych aktivít
6. **Osobnosti regiónu** - historické, kultúrne, športové
7. **Prírodné a kultúrne pamiatky, prírodné a kultúrne dedičstvo**
8. **Aktivity obyvateľ'stva regiónu v hospodárskych odvetviach**
9. **Rozvoj regiónu**

Učebné zdroje Kultúrne a prírodné artefakty z

daného regiónu

mapy, internet, CD

Heřmanová, E. Chromý P.: Regiony a kultury.

ASPI

Prierezová téma	Vzdelávacie stratégie
Multikultúrna	Charakterizovať vzťahy obyvateľ'ov, pripravenosť obyvateľ'ov regiónu k akceptácii rôznych druhov kultúr.
Environmentálna	Tvorba a ochrana regiónu, poznanie chránených oblastí.
Rozvoj osobnosti	Vytvorenie vzťahu k danému regiónu.
Mediálna	Kritické posudzovanie diel viažucich sa k danému regiónu.

Tematický výchovno-vzdelávací plán – III. A,B

Cieľ	Téma	Počet hodín	Kompetencie	Vzdelávací štandard	
				Obsahový štandard/obsah	Výkonový štandard
Rozvíjať komplexné poznanie a vnímanie regiónu Hornej Torusy ako krajiny skladajúcej z jednotlivých zložiek prírodnej a kultúrnej časti a vzájomného vzťahu medzi nimi.	Región - lokalizácia	4	Lokalizácia : geografická poloha, fyzicko-geografická a administratívna	Vol'ba metódy brainstorming na výber regiónu Hornej Torusy. Tvorba mentálnej mapy z pojmov, vytvoria žiaci, ktorí sú z rôznych oblastí. Zatriedenie jednotlivých pojmov do skupín tak, aby vznikli skupiny: poloha, povrch, podnebie, vodstvo, obyvateľstvo, sídla, hospodárstvo, kultúra.	Žiak vie vytvoriť mentálnu mapu z pojmov. Žiak vie prezentovať získané poznatky a zatriediť ich do skupín. (mentálna mapa s pojmami a zvýraznenými vzťahmi)
Rozvíjať skôr získané vedomosti o regióne s dôrazom na systematizáciu poznatkov.	Čo už vieme o danom regióne	16	Povrchové celky	- Popis jednotlivých pohorí v regióne, ich najvyššie vrchy a charakteristické tvary.	Žiak vie vymenovať a lokalizovať povrchové celky v regióne Hornej Torusy (Čergov, Bachureň, Spišsko-šarišské medzihorie, Levočské vrchy). Žiak vie prezentovať poznatky pochádzajúce z odborného textu zatriediť ich podľa druhov prírodných pomerov a vysvetliť kauzálne vzťahy.
Podat' základnú charakteristiku regiónu.	Charakteristika regiónu	2		- Komplexná charakteristika Hettnerovou schémou.	Žiak pozná Hettnerovú schému a vie prirad'ovať prakticky z daného regiónu prvky.
Naučiť žiakov porovnávať geologickú a	Región očami geológa	2	Geologické podložie-	- Geologická mapa a geomorfologická mapa okolia.	Žiak pozná základné horniny, z ktorých je podložie oblasti (pieskovec, ílovec, vápenec)

geomorfologickú mapu z hradiska foriem reliéfu.			vplyvy na geomorfologické tvary.		
Rozvíjať medzipredmetové vzťahy s biológiou, botanikou.	Región očami botanika	2	Rastliny, dreviny v priestore - vo vzťahu k pôde a atmosférickým podmienkam.	- Poznávanie zaujímavých druhov rastlín, ktoré sa vyskytujú v regióne.	Žiak zostaví atlas z fotografií rastlín typických pre oblasť.
Poukázať na dôležitosť ochrany prírody a vzácných druhov živočíchov.	Región očami zoológa	2	Zvieratá typické pre danú oblasť.	- Žiak dokáže vymenovať základné druhy živočíchov typických pre oblasť	Žiak zostaví atlas z fotografií živočíchov.
Prispieť k uvedomeniu si regionálnej identity	Obyvateľstvo	2	vývoj obyvateľstva a	- vplyv prírodných podmienok, počet obyvateľov, štruktúra obyvateľstva,	Žiak zhromaždí materiál v podobe rozhovorov a fotografií.
Priblížiť žiakom jednotlivé obce a ich zaujímavosti.	Sídla	4	vývoj osídlenia, rozloženie sídiel	- zber informácií o historickom vývoji osídlenia	Žiak pozná štruktúru, funkcie miest a sídiel v regióne.

Poukázať na zložitosť historického vývoja a národnostné zloženie .	Región očami historika	2	Zaujímavosť i regiónu z historického hľadiska	- zostavovanie mapy historických udalostí,	Žiak pozná národnostné zloženie regiónu.
Prakticky ukázať výsledky archeológov z hradu Kmenica.	Región očami archeológa	2	Nálezy z histórie	- archeologické lokality – Koscilek, hrádka a hrady	Žiak pozná základné archeologické lokality regiónu.
Ukázať žiakom najsilnejšie stránky regiónu-piesne a tance...	Región očami etnológa	2	Kultúrny život,	- sviatky, zvyky, tradície, piesne, tanec v prepojení s charakteristikou	Žiak dokáže predviesť jednu aktivitu z kultúrneho života.
Priblížiť osobnosti z minulosti i súčasnosti regiónu	Osobnosti regiónu	4	Efektívne využíva dostupné IKT	- Berzeviczy, Miko, Ferenczy...	Žiak zozbiera zaujímavosti o jednotlivých osobnostiach.
	Prírodné a kultúrne pamiatky	2	Uvedomuje si zmysel národného kultúrneho dedičstva	- Kaštiele, kostoly, hrady	Žiak zostaví atlas z fotografií prírodných a kultúrnych pamiatok.
	Zaujímavosti regiónu	2	Pozná zaujímavosti z regiónu	- Jedinečnosti regiónu-najstarší epitaf...	Žiak vytvorí zbierku všetkých zaujímavostí viazucich sa k regiónu
Poukázať na nevyhnutnou čítania -Kniha najlepšie priateľ človeka	Región očami spisovateľa	2	Uvedomuje si význam umenia	- Jolana Cirbusová	Žiak vytvorí zbierku povestí a literárnych diel, ktoré sa spájajú s regiónom.

Poukázať na historické zmeny v aktivitách obyvateľstva po roku 1989.	Aktivity obyvateľov	2	Kriticky hodnotí aktivity obyvateľstva v minulosti	- Hospodárske aktivity-priemysel, poľnohospodárstvo	Žiak pozná najdôležitejšie priemyselné podniky a poľnohospodárske produkty v regióne.
Pozitívne naladiť Žiakov na potenciál cestovného ruchu v oblasti.	Rozvoj regiónu	4	Uvedomuje si možnosti rozvoja	- Cestovný ruch-prírodné predpoklady, MTZ cestovného ruchu	Žiak vie priradiť k jednotlivým predpokladom cestovného ruchu možnosti z regiónu.
	Komplexná prezentácia regiónu	10	Stanovenie cieľov a ich realizácia systematickou prácou.	- Zhrnutie problematiky regiónu	Žiak urobí SWOT analýzu zameranú na možnosti rozvoja regiónu. Žiak vytvorí CD, DVD, príp. prezentáciu
		66		-	

Hodnotenie predmetu

V zmysle zásad hodnotenia a klasifikácie na školský rok 2010/2011.

Odporúčania pre vyučovanie/Zásady a odporúčania

Poslaním učiteľa Regionálnej výchovy je prekonať transmisívnu výučbu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov prevažne vysvetľujúcimi metódami. Učiteľ je ten, ktorý na hodinách má aplikovať postupy a metódy, ktoré kladú dôraz na aktívny prístup žiakov v procese hľadania, objavovania a vytvárania poznatkov. Je to proces v ktorom sa má uplatniť žiakova vlastná činnosť, ktorá môže byť individuálna alebo kolektívna (kooperatívna) a ktorá v súlade so skúsenosťami a pod vedením učiteľa žiakom umožní získanie nových poznatkov ale zároveň aj radosť z procesu poznávania.

Má vytvárať možnosti na prácu v malých vzájomne prepojených skupinách ako aj priestor na diskusiu v rámci celej triedy. Učiteľ je ten subjekt vo vyučovaní, ktorý musí zabezpečiť materiál a doniesť ho na hodinu, umožniť žiakom prístup k rôznym dôkazovým materiálom alebo informovať žiakov o tom, kde priliehavý materiál je možné nájsť.

Okrem učebníc významným prostriedkom na realizáciu vyučovania je súbor primeraných prameňov, názorné učebné prostriedky (vystrihnuté články z novín a časopisov, a pod). Moderne vyučovať nie je možné bez používania počítača a internetu. Z internetu žiaci môžu získať rôzne informácie o nezadržateľnom vývoji techniky, materiálov a technológií. V tomto procese je veľmi významná úloha učiteľa, ktorý by mal byť skôr príjemným radcom a usmerňovateľom než prísny a neoblomným „staromódnym“ učiteľom.